

ALEXANDRU GAFTON – O PERSONALITATE A FILOLOGIEI ROMÂNEȘTI

*Conf. univ. dr. Felicia Raluca Toma
Universitatea „Valahia” din Tîrgoviște
ralucafeliciatoma@yahoo.com*

Stimate Domnule Profesor,

Stimați invitați,

Onorată asistentă,

Avem onoarea de a oferi astăzi expresia cea mai înaltă a recunoașterii noastre, titlul de *Doctor Honoris Causa*, Domnului Prof. Univ. Dr. Al Gafton, filolog de înaltă ținută intelectuală și morală, personalitate recunoscută în mediul academic românesc.

Este dificil să prezint într-un cadru restrîns o personalitate, motiv pentru care îmi voi permite a selecta doar cîteva repere semnificative care să evidențieze activitatea științifică a Domnului Profesor Al. Gafton.

Profesorul Al. Gafton a urmat treptele devenirii profesionale, caracteristice domeniului filologic, cu orientare specifică spre lingvistica diacronică (istoria limbii române, fonetică istorică, semasiologie); filologie (tehnica editării textelor vechi, paleografie); traductologie; biblică, sociolingvistică. Domeniilor de competență enumerate li se adaugă domeniul de interes științific, și anume, antropologia culturală.

Absolvent de studii filologice, a funcționat începînd cu anul 1995 ca preparator la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași. Din 1997 își continuă activitatea în cadrul aceleiași catedre cu titlul de asistent. Cu un an mai tîrziu, devine bursier al Universității

Konstanz (Germania), specialitatea Romanistică și lector de limba română la aceeași universitate.

Din anul 2000 devine doctor în filologie cu teza *Studiu lingvistic asupra Codicelui Popii Bratul în comparație cu alte versiuni ale Apostolului din secolul al XVI-lea*, sub coordonarea Profesorului Vasile Arvinte.

Își continuă activitatea, mai întâi, cu titlul de conferențiar și, apoi, ca profesor la Catedra de limba română și lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea Iași, iar din anul 2008 este conducător de doctorat.

Urmează anii în care funcționează ca profesorinvitat la Universitatea din Zürich, în urma câștigării bursei „Prințul Dimitrie Sturza”, unde a susținut cursurile: *Procesele constitutive și evolutive ale aspectului literar al limbii române și Traducerea ca influență culturală și de mentalitate*.

Pe lângă activitatea didactică merituosă, este inițiatorul și co-organizatorul Conferinței Naționale „Text și discurs religios”, fondatorul și conducătorul uneia dintre cele mai prestigioase reviste românești de profil – *Diacronia*.

Este membru fondator al Societății Române de Dialectologie, al *Observatoire Européen du Plurilinguisme*, *Seminário Medieval Literatura, pensamento e sociedade*, Instituto de Filosofia, Porto, Association de théorie, histoire littéraire et traductologie „Fabula”; membru în Comisia de Limbi și Literaturi a ARACIS, membru CNATDCU, autorul grilei de evaluare a cadrelor didactice din domeniul filologiei.

Printre realizările de excepție ale Domnului Profesor Al. Gafton, se numără contribuția la edițiile academice ale Bibliei de la București 1688, monument al limbii române literare, și *Paliei de la Orăștie*, 1581.

De asemenea, s-a remarcat prin ediția de text și comentariul științific al celebrului *Codice al Popii Bratul*, cea dintâi traducere manuscrisă în limba română.

Fără a încerca o cuantificare redusă la nivel cifric, cercetarea științifică a Profesorului Alexandru Gafton

însunează numeroase volume, dintre care amintim *Hipercorectitudinea*, 2000, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, reprezentînd o abordare fonetico-fonologică din perspectivă diacronică și cu aplicare la palatalizarea labialelor și la velarizare, *Elemente de istorie a limbii române*, 2001, Editura Restitutio, Iași, *După Luther. Edificarea normei literare românești prin traduceri biblice*, 2005, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.

Activitatea în științele limbii s-a concretizat în traduceri ale unor cunoscute cărți la nivel european, precum *Esquisse d'une histoire de la langue latine*, Antoine Meillet, „*Schiță pentru o istorie a limbii latine*, în colaborare cu Iulian Popescu, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014, respectiv *Manuel de linguistique romane*, Martin Diestrich Glessgen, „Manual de lingvistică romanică” Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

De asemenea, articolele și studiile completează profilul științific al Domnului Profesor, acestea abordînd diferite aspecte ale istoriei limbii, gramaticii descriptive sau traducerii: „Observații asupra orginii expresiei *copil din flori*”, în: AUI, XLI/XLII, 1995-1996; *Numele în Biblie*, în: AUI, LI, 2005;

Polivalența la nivel lexical. Un caz: vrom a ținea, în: AUI, LIII, 2007; „Biblia de la 1688. Aspecte ale traducerii”, în: *Text și discurs religios*, 2/2010; „Principiul diacronic în edificarea normei literare”, în: *Limba română: controverse, delimitări, noi ipoteze, acele celui de-al 9-lea colocviu al catedrei de limba română*”, vol. I, București, 2010.

Comunicările la diverse manifestări științifice la nivel național și internațional -*O ipoteză interpretativă asupra înțelesului sintagmei paulinice, a vorbi în limbă*”, Comunicare susținută la „Colocviul internațional de științe ale limbajului”, Suceava, ediția a III-a, 13-15 octombrie 1995; *Celălalt*, comunicare susținută la Conferința Internațională de Imagologie, „Identitate și alteritate culturală în timp”, Miercurea Ciuc, organizată de Universitățile Sapienția, din

Miercurea Ciuc și BTK, din Debrețin, 19-20 aprilie, 2013; *Renașterea filologiei*, Comunicare susținută la Colocviul Național „Literatura română veche. Priorități ale cercetării actuale” organizat de Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București, 27-28 iunie, 2013; *Bonomia stilului la Sextil Pușcariu*, Comunicare susținută la Conferința Internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, Ediția I, organizată de Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj, 12-13 septembrie, 2013 – evidențiază, la rîndul, studiul și pasiunea pentru domeniul în care activează.

Suntem deosebit de onorați să menționăm rolul avut de Domnul Profesor Al. Gafton în dezvoltarea bunelor relații cu mediul academic și științific din cadrul Universității „Valahia” din Tîrgoviște.

În dubla calitate de cercetător și cadru didactic, a îndrumat activitatea unui mare număr de studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători și cadre didactice, inclusiv a celor de la Tîrgoviște. A sprijinit eficient organizarea Colocviului Internațional „Latinitate-Romanitate-Românitate”. A făcut parte din Comisia ARACIS de evaluare și acreditare a programelor de Litere, al UVT, la nivel de licență și master.

Considerăm că toate acestea nu ar fi fost posibile în absența unor puternice trăsături morale care demonstrează că întreaga sa activitate a stat sub semnul responsabilității, dăruirii, abnegației – trăsături proprii unui intelectual de clasă.

Domnul Profesor Alexandru Gafton este o personalitate în domeniul filologic care se caracterizează prin probitate științifică, rigoare, profesionalism, muncă și pasiune.

Este un privilegiu pentru noi să ne aflăm în fața unui mare Profesor, un eficient apărător al valorilor umane, al valorilor creștine în Europa, precum și al cauzei românești în lume.

Acceptînd intrarea în comunitatea noastră academică, Domnia Sa onorează Universitatea „Valahia” din Tîrgoviște.

Acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa*, pe deplin meritată de domnul Profesor, o considerăm o binevenită răsplată, o sărbătoare pentru întreaga comunitate academică.

Îl asigurăm de întreaga noastră considerație admirație și grațitudine.

Sunt considerația, admirația și grațitudinea pe care le merită spiritele nobile!